

ÖZET

Sermaye piyasasının temel ilkelerinden olan kamuyu aydınlatma ilkesi, İngiltere'de ortaya çıkıp, gelişimini Amerika'da tamamlayan bir ilkedir. İike sermaye piyasası yatırımcısının sermaye piyasası araçları ve ihraççıya ilişkin bilgi edinmesi suretiyle, bir yandan sağlıklı yatırım kararlarının alınmasında etkili olurken, diğer yandan da sermaye piyasasında herkesin eşit bilgiye sahip olmasını, fırsat eşitliğini sağlamakta, böylece yatırımcının korunması açısından büyük önem taşımaktadır.

Para piyasalarının en önemli kurumu olan bankaların ülkemizde sermaye piyasası faaliyetlerinde bulunmaya başlaması, yakın bir geçmişte dayanmaktadır. Para piyasalarındaki faaliyetlerini, ticari faaliyetlerin gizliliği esasına dayalı olarak yürüten bankaların, aynı zamanda sermaye piyasası faaliyetlerinde bulunması, sermaye piyasalarında yatırımcının korunmasında temel araç olan kamuyu aydınlatma ilkesine ilişkin yükümlülükler uymalarını gerektirmektedir.

Bankaların nispeten yabancı oldukları bu ilkedeki doğan yükümlükleri, zamanında, doğru ve yeterli ölçüde kamuyu bilgilendirmektedir. Bu çerçevede bankalar sermaye piyasası araçlarının ihracından başlayarak, bu araçlar sermaye piyasasında tedavül ettiği sürece dönemsel olarak kamuyu aydınlatmak zorundadırlar. Öte yandan, önemli gelişmelerin vukuu halinde de derhal kamuyu aydınlatma yükümlükleri bulunmaktadır.

Bankaların kamuya aktardıkları bu bilgilerin doğruluğu bağımsız denetim kuruluşları tarafından denetlenerek, doğru bilgi sunulması

bakımından önce ihraççı bankanın iç denetim örgütü, ardından da bağımsız denetimle çifte kontrole tabi tutulmaktadırlar.

Halka açık bankaların kamuyu aydınlatmaya ilişkin mevzuat hükümlerine riayet etmemesi hukuki, idari ve cezai birtakım yaptırımları da beraberinde getirecektir. Bu yaptırımlar içerisinde yatırımcının korunması bakımından en önemli olanı, hukuki yaptırımlardır. Çünkü, yatırımcının uğradığı maddi zararın tazmini bu yaptırım türü sayesinde mümkün olmaktadır. Kıta Avrupası hukuk sisteminde etkili biçimde uygulanmadığı için “ölü hükümler” olarak nitelenen kamuyu aydınlatmaya ilişkin hukuki sorumluluk hükümleri oldukça kapsamlı bir içeriğe sahiptir. Bu hükümler kamuyu aydınlatmadan dolayı sadece ihraççının değil, aynı zamanda ihraççının yönetiminde etkili olanların, aracı kuruluşların, bağımsız denetim kuruluşlarının ve üçüncü şahısların da sorumluluğunu gündeme getirmektedir.